

โครงการพัฒนาฟาร์มโคนมเข้าสู่การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม(มาตรฐานฟาร์มโคนม:GAP)

.....

๑. หลักการและเหตุผล

การเลี้ยงโคนมในประเทศไทย เป็นอาชีพที่ได้รับนโยบายส่งเสริมจากรัฐบาลและแพร่หลายไปทั่วทุกภูมิภาค ตามรอยพระราชดำริ เนื่องจากน้ำนมเป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญของเด็กและผู้ใหญ่ทุกคน นอกจากนี้การเลี้ยงโคนมยังเป็นอาชีพที่ให้ผลตอบแทนรายได้ดี ทำให้ครอบครัวมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับการทำไร่นา

อย่างไรก็ตาม การผลิตน้ำนมดิบที่ได้คุณภาพนั้น ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ เนื่องจากมีปัญหาในระบบการผลิตโดยเฉพาะที่ฟาร์มโคนม ที่ทำให้น้ำนมดิบบางส่วนที่ได้ยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอต่อการบริโภค ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคได้ ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องมาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนมดิบของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนมดิบของประเทศไทย และต่อมาได้มีการเรียบเรียงใหม่เป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ มาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (มกษ. ๖๔๐๒-๒๕๕๒) เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ แนวทางในการปฏิบัติของเกษตรกร ที่ส่งผลต่อการปรับปรุงคุณภาพน้ำนมดิบ ทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกของการค้า และการคุ้มครองผู้บริโภคอีกด้วย

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาฟาร์มโคนมในประเทศไทยให้ได้มาตรฐานตามระเบียบมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์
๒. เพื่อให้ผลผลิตจากฟาร์ม คือน้ำนมดิบ มีคุณภาพและปลอดภัยต่อการบริโภค
๓. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรโคนมในด้านเศรษฐกิจ
๔. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของน้ำนมในตลาดทั้งภายในประเทศและส่งออก

๓. เป้าหมาย

เพิ่มจำนวนฟาร์มโคนมที่ยังไม่ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ (Good Agricultural Practices : GAP) ปีละ ๒๐% ของจำนวนฟาร์มโคนมทั่วประเทศ

๔. ระยะเวลาโครงการ

๕ ปี (ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

๕. วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดตั้งคณะทำงานผลักดันมาตรฐานฟาร์มโคนม แบ่งเป็น คณะทำงานส่วนกลางและคณะทำงานระดับจังหวัดโดยแบ่งไปตามพื้นที่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละพื้นที่เขต ๑-๙

๒. คณะทำงานส่วนกลางกำหนดแผนการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ รวบรวมข้อมูล และปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการดำเนินงาน

๒.๒ ประสานงานกับสำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ในการปรับปรุงมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (มกษ. ๖๔๐๒-๒๕๕๒)

๒.๓ ร่างมาตรฐานและหลักเกณฑ์ในการตรวจประเมิน Primary GAP

๒.๔ ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการตรวจประเมินฟาร์ม ให้สามารถปฏิบัติได้จริงตามความจำเป็นในการเป็นมาตรฐานฟาร์ม

๒.๕หารือร่วมกับสหกรณ์/ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ เกี่ยวกับมาตรการจูงใจให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เช่น ให้อัตราค่าน้ำนมดิบเพิ่มขึ้นในกรณีเป็นฟาร์มมาตรฐานหรือPrimary GAP มีมาตรการในการรับน้ำนมจากฟาร์มที่ไม่ได้มาตรฐาน (กำหนดร้อยละมาตรฐานฟาร์มที่ส่งนมให้ศูนย์ให้เพิ่มขึ้นในแต่ละปี)

๒.๖ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๗ ประสานงาน และติดตามความก้าวหน้าของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๘ สรุปผลการทำงานของคณะทำงานระดับจังหวัดและรายงานกรมปศุสัตว์ทุก ๓ เดือน

๓. คณะทำงานระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาสุขภาพและผลผลิตโคนม (Dairy Herd Health Unit : DHHU) เจ้าหน้าที่สหกรณ์/ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบในจังหวัด และเจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการปศุสัตว์ ดำเนินการดังนี้

๓.๑ รวบรวมข้อมูลฟาร์มโคนมในพื้นที่ที่ยังไม่ได้เป็นมาตรฐานฟาร์ม แบ่งเป็นกลุ่มตามระดับความพร้อม หรือความยาก-ง่ายในการผลักดันเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม และPrimary GAP

๓.๒ จัดทีมงานลงพื้นที่เพื่อดูปัญหา หรือข้อจำกัดในการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม และPrimary GAP

๓.๓ ชี้แจงทำความเข้าใจ ให้คำปรึกษาต่างๆ แก่เกษตรกร เช่น แหล่งเงินทุน แนวทางในการปรับปรุงฟาร์ม รวมถึงการหาฟาร์มตัวอย่างในพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งดูงาน หรือแนวทางให้แก่เกษตรกร

๓.๔ ดำเนินการตรวจประเมินฟาร์มที่ขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม และ Primary GAP โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีเป้าหมายรับรองฟาร์มมาตรฐาน ๒๐% ของจำนวนฟาร์มโคนมทั่วประเทศ และรับรองฟาร์ม Primary GAP ๒๐% ของจำนวนฟาร์มโคนมที่ยังไม่เป็นมาตรฐานฟาร์มทั่วประเทศ ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ มีเป้าหมายรับรองฟาร์มที่ได้รับการรับรองเป็น Primary GAP ในปีก่อนหน้า รับรองเป็นมาตรฐานฟาร์มในปีปัจจุบัน เพิ่มขึ้นปีละ ๒๐%

๓.๕ สรุปผลการทำงาน และรายงาน สพส. ทุก ๓ เดือน

๖. แผนการปฏิบัติงาน

แผนการ ปฏิบัติงาน	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑. จัดตั้ง คณะทำงาน ผลักดัน มาตรฐานฟาร์ม โคนม	←→								สพส. สคบ. กสส. สนง.ปศจ. สนง.ปศข.
แผนการ ปฏิบัติงาน	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. คณะทำงาน ส่วนกลาง									
๒.๑ รวบรวม ข้อมูลและ ปัญหา		←→							สพส. สคบ. กสส. สนง.ปศจ. สนง.ปศข.
๒.๒ ปรับปรุง มกษ.					←→				มกอช. สพส.
๒.๓ ร่าง มาตรฐานและ หลักเกณฑ์ Primary GAP		←→							สพส. สคบ. กสส. ศูนย์ สารสนเทศ
๒.๔ ปรับปรุง หลักเกณฑ์การ ตรวจ			←→						สพส. สคบ. สนง.ปศจ. สนง.ปศข.
๒.๕ หาหรือ มาตรการจูงใจ			←→						สพส. สนง.ปศข.สทกรณ ศรน.
๒.๖ จัดสรร งบประมาณ				←→					สพส.
๒.๗ - ๒.๘ ติดตาม					←→				สพส.

ความก้าวหน้า สรุปผลและ รายงานกรมปศุ สัตว์									
๓. คณะทำงาน จังหวัด ๓.๑ รวบรวม ข้อมูลฟาร์มและ แบ่งกลุ่ม									สนง.ปศจ. สนง.ปศข.
๓.๒ จัด ทีมงานลงพื้นที่									สนง.ปศจ.สนง.ปศข.
๓.๓ ชี้แจงทำ ความเข้าใจ ให้ คำปรึกษาต่างๆ แก่เกษตรกร									สนง.ปศจ.สนง.ปศข.
แผนการ ปฏิบัติงาน	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓.๔ ตรวจ ประเมินฟาร์มที่ ขอรับรอง มาตรฐานฟาร์ม และ Primary GAP									สนง.ปศจ. สนง.ปศข.
๓.๕ สรุปผล การทำงาน และ รายงานสพส.									สนง.ปศจ. สนง.ปศข. สพส.

หมายเหตุ มกอช. คือ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
 สพส. คือ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
 สคบ. คือ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์
 กสส. คือ กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
 ศูนย์สารสนเทศ คือ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

สนง.ปศข. คือ สำนักงานปศุสัตว์เขต กรมปศุสัตว์

สนง.ปศจ. คือ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด กรมปศุสัตว์

สหกรณ์ คือ สหกรณ์โคนม

ศรน. คือ ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. จำนวนฟาร์มมาตรฐานโคนมเพิ่มมากขึ้น
๒. ปริมาณและคุณภาพนํ้านมดิบเฉลี่ยระดับประเทศสูงขึ้น
๓. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น